ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हिर्रः ॐ

4.7 चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः - वसोर्धाराधि

Contents

4.7 चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः - वसोर्धारादिशिष्ट संस्काराभिधानं

1

🕉 नमः परमात्मने , श्री महागणपतये नमः , श्री गुरुभ्यो नमः , हृरिः 🕉

4.7 चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः - वसोर्धारादिशिष्ट संस्काराभिधानं

4.7 चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः - वसोर्धारादिशिष्ट संस्काराभिधानं

TS 4.7.1.1

अग्नांविष्णू इत्यग्नां - विष्णू । स्जोष्सेतिं स - जोषंसा । इमाः । वृद्ध्-तु । वाम् । गिरंः ॥ ध्युम्नैः । वार्जंभिः । एतिं । गृतम् ॥ वार्जः । च । मे । प्रस्व इतिं प्र-स्वः । च । मे । प्रयंतिरिति प्र-यृतिः । च । मे । प्रसिंतिरिति प्र-सितिः । च । मे । धीतिः । च । मे । क्रतुंः । च । मे । स्वरंः । च । मे । श्लोतंः । च । मे । श्लावः । च । मे । श्लुतिंः । च । मे । ज्योतिः । च । मे । सुवंः । च । मे । प्राण इतिं प्र - अनः । च । मे । अपान इत्यंप - अनः । 1

TS 4.7.1.2

च | मे | व्यान इतिं वि-अनः । च | मे | असुंः । च | मे | चित्तम् । च | मे | आधीत्मित्या - धीत् म् । च । मे । वाक् । च । मे । मनंः । च । मे । चक्षुंः । च । मे । श्रोत्रम् । च । मे । दक्षंः । च । मे । बलंम् । च । मे । ओजंः । च । मे । सहंः । च । मे । आयुंः । च । मे । जरा । च । मे । आत्मा । च । मे । तुनूः । च । मे () । शर्म । च । मे । वर्म । च । मे । अङ्गंनि । च । मे । अस्थानि । च । मे । परूर्थंषि । च । मे । शरीराणि । च । मे ॥ 2

(अपान - स्तुनूर्ध में - ऽष्टादंश च) (A1)

TS 4.7.2.1

ज्यैष्ठ्यंम् । च । मे । आधिपत्यमित्याधि-पृत्यम् । च । मे । मन्युः । च । मे । भार्मः । च । मे । अर्मः । च । मे । अर्भः । च । मे । जेमा । च । मे । मिहिमा । च । मे । विरिमा । च । मे । प्रिथिमा । च । मे । विष्मा । च । मे । द्राघुया । च । मे । वृद्धम् । च । मे । वृद्धिः । च । मे । सुत्यम् । च । मे । श्रुद्धेतिं श्रत् - धा । च । मे । जर्गत् । च । उ

TS 4.7.2.2

में । धनंम् । च । में । वर्शः । च । में । त्विषिः । च । में । ऋीडा । च । में । मोदः । च । में । जातम् । च । में । जातम् । च । में । वित्तम् । च । में । सूक्तिर्मितं सु - उक्तम् । च । में । सुकुतिर्मितं सु - कृतम् । च । में । वित्तम् । च । में । वेद्यम् । च । में । सुप्रथमितिं सु - पर्थम् । च । में । ऋद्भम् । च । में । ऋद्भम् । च । में । ऋद्भम् । च । में । कृषिः । च । में । कृषिः । च । में । में । सुम्तिरितिं सु - मितः । च । में । सुम्तिरितिं सु - मितः । च । में ॥ 4

(जगृच - द्धिं - श्रतुंर्दश च) (A2)

TS 4.7.3.1

शम् । च । मे । मर्यः । च । मे । प्रियम् । च । मे । अनुकाम इत्यंतु - कामः । च । मे । कामः । च । मे । सौमनुसः । च । मे । भुद्रम् । च । मे । श्रेयः । च । मे । वस्यः । च । मे । यशः । च । मे । भर्गः । च । मे । द्रविणम् । च । मे । यन्ता । च । मे । धुर्ता । च । मे । क्षेमः । च । मे । धृर्तिः । च । मे । विश्वंम् । च । 5

TS 4.7.3.2

में । महंः । च । में । सुँविदितिं सम्-वित् । च । में । ज्ञात्रम् । च । में । सूः । च । में । प्रसूरितिं प्र - सूः । च । में । सीरंं । च । में । ल्रयः । च । में । ऋतम् । च । में । अमृतम् । च । में । अयुक्ष्मम् । च । में । अनामयत् । च । में । जीवातुः । च । में । दीर्घायुत्विमितिं दीर्घायु - त्वम् । च । में । अनुमित्रम् । च । में । अभयम् । च । में । सु्षेतिं सु-गम् । च । में । श्रायंनम् () । च । में । सू्षेतिं सु - उषा । च । में । सुदिनुमितिं सु - दिनंम् । च । में ॥ 6

(विर्थं च - शयंन - मृष्टौ चं) (A3)

TS 4.7.4.1

ऊर्क् । च । में । सूनृतां । च । में । पर्यः । च । में । रसंः । च । में । घृतम् । च । में । मधुं । च । में । सिर्ग्धः । च । में । सिर्गिति स - पीतिः । च । में । कृषिः । च । में । वृष्टिः । च । में । जैत्रम् । च । में । औद्भिंद्यिमित्यौत्-भिद्यम् । च । में । रियः । च । में । रार्यः । च । में । पृष्टिः । च । में । विभिवितिं वि - भु । च । ७

TS 4.7.4.2

में । प्रभिवितिं प्र - भु । च । में । बहु । च । में । भूर्यः । च । में । पूर्णम् । च । में । पूर्णतर्मितिं पूर्ण - तर्म् । च । में । अक्षितिः । च । में । कूर्यवाः । च । में । अञ्चम् । च । में । अश्चित् । च । में । व्रीहर्यः । च । में । यवाः । च । में । माषाः । च । में । तिलाः । च । में । मुद्गाः । च । में । खुल्वाः । च । में । गोधूमाः । च । में । मुसुराः () । च । में । प्रियंगवः । च । में । अणवः । च । में । श्यामाकाः । च । में । नीवाराः । च । में ॥ 8

(विभु चं - मुसुरा - श्रतुंर्दश च) (A4)

TS 4.7.5.1

अश्मां । च । में । मृत्तिंका । च । में । गि्रयः । च । में । पर्वताः । च । में । सिकंताः । च । में । वनस्पत्यः । च । में । हिरंण्यम् । च । में । अर्यः । च । में । सीसंम् । च । में । त्रपुं । च । में । श्यामम् । च । में । लो्हम् । च । में । अग्निः । च । में । आपः । च । में । वी्रुर्धः । च । में । ओषंधयः । च । में । कृष्टुपुच्यमितिं कृष्ट - पुच्यम् । च । 9

TS 4.7.5.2

मे । अकृष्टपच्यमित्यंकृष्ट - पच्यम् । च । मे । ग्राम्याः । च । मे । प्रावंः । आर्ण्याः । च । यज्ञेनं । कृल्पन्ताम् । वित्तम् । च । मे । वित्तिः । च । मे । भूतम् । च । मे । भूतिः । च । मे । वस्तिः । च । मे । वर्सिः । च । मे । राक्तिः । च । मे । अर्थः । च । मे । एमः । च । मे । इतिः । च । मे । गितिः । च । गितिः । गितिः । च । गितिः । गितिः । च । गितिः । ग

(कृष्ट्रपुच्यं चा - ऽष्टाचंत्वारिश्शच) (A5)

TS 4.7.6.1

अग्निः । च । में । इन्द्रंः । च । में । सोमंः । च । में । इन्द्रंः । च । में । सृविता । च । में । इन्द्रंः । च । में । सरंस्वती । च । में । इन्द्रंः । च । में । पूषा । च । में । इन्द्रंः । च । में । बृह्स्पितिः । च । में । इन्द्रंः । च । में । मित्रः । च । में । इन्द्रंः । च । में । वरुणः । च । में । इन्द्रंः । च । में । त्वष्टां । च । 11

TS 4.7.6.2

मे । इन्द्रं: । च । मे । धाता । च । मे । इन्द्रं: । च । मे । विष्णुं: । च । मे । इन्द्रं: । च । मे । मुरुतं: । च । मे

। इन्द्रं: । च । में । विश्वें । च । में । देवाः । इन्द्रं: । च । में । पृथिवी । च । में । इन्द्रं: । च । में । अन्तिरक्षिम् । च । में । इन्द्रं: । च । में । द्यौ: । च । में () । इन्द्रं: । च । में । दिशं: । च । में । इन्द्रं: । च । में । मूर्द्धा । च । में । इन्द्रं: । च । में । प्रजापंतिरितिं प्रजा - पृति: । च । में । इन्द्रं: । च । में ॥ 12

(त्वष्टां च - द्यौश्चं म - एकंविश्शातिश्च) (A6)

TS 4.7.7.1

अर्शुः । च । मे । रिहमः । च । मे । अदाँभ्यः । च । मे । अधिपितिरित्यिधे - पितिः । च । मे । उपार्श्रिरत्युप-अर्शुः । च । मे । अन्तर्याम इत्यन्तः-यामः । च । मे । ऐन्द्रवायव इत्यैन्द्र-वायवः । च । मे । मैत्रावरुण इतिं मैत्रा - वरुणः । च । मे । आश्विनः । च । मे । प्रतिप्रस्थान् इतिं प्रति - प्रस्थानः । च । मे । शुकः । च । मे । मन्थी । च । मे । आग्रयणः । च । मे । वैश्वदेव इतिं वैश्व - देवः । च । मे । ध्रुवः । च । मे । वैश्वत्रः । च । मे । कुत्रः । च । मे । अत्राग्रहा इत्यृति - ग्रहाः । च । 13

TS 4.7.7.2

मे । अतिग्राह्यां इत्यंति-ग्राह्याः । च । मे । ऐन्द्राग्न इत्येन्द्र-अग्नः । च । मे । वैश्वदेव इतिं वैश्व - देवः । च । मे । मुरुत्वतीयाः । च । मे । माहेन्द्र इतिं माहा - इन्द्रः । च । मे । आदित्यः । च । मे । सावित्रः । च । मे । सारुस्वतः । च । मे । पौष्णः । च । मे । पात्नीवत इतिं पात्नी-वतः । च । मे । हारियोजन इतिं हारि-योजनः । च । मे ॥ 14

(ऋतुग्रहाश्च - चतुंस्त्रिश्शच) (A7)

TS 4.7.8.1

इद्ध्मः । च । में । बुर्, हिः । च । में । वेदिः । च । में । धिष्णियाः । च । में । स्रुचंः । च । में । चमसाः । च । में । ग्रावाणः । च । में । स्वरंवः । च । में । उपर्वा इत्युप - रवाः । च । में । अधिषवणे इत्यंधि - सर्वने । च । में । द्रोणकुल् इत इति द्रोण-कुल् इाः । च । में । वायव्यानि । च । में । पूत्भिदितिं पूत - भृत् । च । में । आधवनीय इत्याँ - धवनीयः । च । में । आग्नीं द्रुमित्याग्निं-इद्भृम् । च । में । ह्विद्धानिमितिं हविः - धानम् । च । में । गृहाः । च () । में । सर्वः । च । में । पुरो़ डाशाः । च । में । पचताः । च । में । अवभृथ इत्यंव - भृथः । च । में । स्वगाकार इतिं स्वगा - कारः । च । में ॥ 15

(गृहाश्च - षोडंश च) (A8)

TS 4.7.9.1

अग्निः । च । में । घर्मः । च । में । अर्कः । च । में । सूर्यः । च । में । प्राण इतिं प्र - अनः । च । में । अर्थमेध इत्यंश्व-मेधः । च । में । पृथिवी । च । में । अदिंतिः । च । में । दितिः । च । में । चौः । च । में । शक्कंरीः । अङ्गुलंयः । दिशः । च । में । यज्ञेः । कुल्पन्ताम् । ऋक् । च । में । सामं । च । में । स्तोमः । च । में । यजुः । च । में । वृक्षा () । च । में । तपः । च । में । ऋतुः । च । में । वृतम् । च । में । अहोरात्रयोरित्यंहः - रात्रयोः । वृष्ट्या । बृहुद्रथन्तरे इतिं बृहत् - रथन्तरे । च । में । य्रोनं । कुल्पेताम् ॥ 16

(दीक्षाऽ - ष्टादंश च) (A9)

TS 4.7.10.1

गर्भाः । च । मे । वृथ्साः । च । मे । त्र्यविरितिं त्रि - अविः । च । मे । त्र्यवीतिं त्रि - अवी । च । मे । दित्यवािडितिं दित्य - वाट् । च । मे । दित्यौही । च । मे । पञ्चािविरिति

पर्ञ - अविः । च । मे । पृञ्चावीतिं पञ्च-अवी । च । मे । त्रिवृथ्स इतिं त्रि-वृथ्सः । च । मे । त्रिवृथ्सेतिं त्रि - वृथ्सा । च । मे । तुर्यवािडतिं तुर्य - वाट् । च । मे । तुर्योिही । च । मे । पृष्ठवािदतिं पष्ठ - वात् । च । मे । पृष्ठौिही । च । मे । उक्षा । च । मे । वृशा । च । मे । क्रुष्भः । च । 17

TS 4.7.10.2

म् । वेहत् । च् । मे । अनुङ्वान् । च् । मे । धेनुः । च् । मे । आर्युः । युज्ञेनं । कुल्पताम् । प्राण इति प्र - अनः । युज्ञेनं । कुल्पताम् । अपान इत्यंप - अनः । युज्ञेनं । कुल्पताम् । व्यान इति वि - अनः । युज्ञेनं । कुल्पताम् । चक्षुः । युज्ञेनं । कुल्पताम् । श्रोत्रम् । युज्ञेनं । कुल्पताम् । युज्ञेनं । कुल्पताम् । युज्ञेनं । कुल्पताम् । अतुत्मा । युज्ञेनं । कुल्पताम् । युज्ञेनं । कुल्पताम् । युज्ञेनं । कुल्पताम् ॥ 18

(ऋष्भर्धं - चत्वारिश्राचं) (A10)

TS 4.7.11.1

एकां । च । मे । तिस्रः । च । मे । पर्ञ । च । मे । सप्त । च । मे । नर्व । च । मे । एकांदरा । च । मे । त्रयोंदरोति त्रयः - दुरा । च । मे । पर्ञ्चंदरोति पर्ञ्च-दुरा । च । मे । सप्तदरोति सप्त - दुरा । च । मे । नर्वदरोति नर्व - दुरा । च । मे । एकंविश्रातिरित्येकं - विश्रातिः । च । मे । त्रयोविश्रातिरिति त्रयः-विश्रातिः । च । मे । पर्ञ्चविश्रातिरिति पर्ञ्च-विश्रातिः । च । मे । सप्तविश्रातिरिति सप्त -विश्रातिः । च । मे । नर्वविश्रातिरिति नर्व - विश्रातिः । च । मे । पर्न्वविश्रादिरिति नर्व - विश्रातिः । च । मे । एकंत्रिश्रादित्येकं - त्रिश्रात् । च । मे । त्रयंस्त्रिश्रादिति त्रयः - त्रिश्रात् । च । मे । पर्नित्रश्रादित्येकं - त्रिश्रात् । च । मे । त्रयंस्त्रिश्रादिति त्रयः - त्रिश्रात् । च । मे । पर्नित्रश्रादित्येकं - त्रिश्रात् । च । मे । त्रयंस्त्रिश्रादिति त्रयः - त्रिश्रात् । च । मे । पर्नित्रश्रादित्येकं - त्रिश्रात् । च । मे । त्रयंस्त्रिश्रादिति त्रयः

TS 4.7.11.2

मे । चर्तस्रः । च । मे । अष्टौ । च । मे । द्वादंश । च । मे । षोडंश । च । मे । विश्शतिः

। च । मे । चतुंर्विश्शतातिरिति चतुंः - विश्शतिः । च । मे । अष्टाविश्शितिरित्यष्टा - विश्शितिः । च । मे । द्वातिश्शित् । च । मे । षिट्गश्शित् षट् - त्रिश्शत् । च । मे । चत्वारिश्शत् । च । मे । चत्वारिश्शत् । च । मे । चतुंश्चत्वारिश्शिदिति चतुंः - चत्वारिश्शत् । च । मे । अष्टाचंत्वारिश्शिदित्यष्टा - चत्वारिश्शत् । च । मे । वार्जः । च । प्रस्व इतिं प्र - स्वः । च । अपिज इत्यंपि-जः । च । ऋतुंः । च । सुवंः । च । मूद्धां । च । व्यक्षिय इतिं वि - अक्षियः () । च । अन्त्यायनः । च । अन्त्यां । च । भौवनः । च । भुवंनः । च । अधिपतिरित्यिधं - पतिः । च ॥ 20

(त्रयंस्त्रिःशच्च - व्यश्चिय - एकांदश च) (A11)

TS 4.7.12.1

वार्जः । नः । सप्त । प्रदिशः इति प्र - दिशः । चतंस्रः । वा । प्रावतः इति परा - वतः ॥ वार्जः । नः । विश्वः । देवैः । धनंसाताविति धनं - सातौ । इह । अवतु ॥ विश्वं । अद्य । मरुतः । विश्वं । ऊती । विश्वं । भवन्तु । अग्नयः । सिमंद्धाः इति सं - इद्धाः ॥ विश्वं । नः । देवाः । अवंसा । एति । गुमन्तु । विश्वंम् । अस्तु । द्रविणम् । वार्जः । अस्मे इति ॥ वार्जस्य । प्रस्विमितिं प्र - स्वम् । देवाः । रथैः । यातः । हिर्ण्ययैः ॥ अग्निः । इन्द्रः । बृह्स्पितः । मरुतः । सोमंपीतयः इति सोमं - पीत्रये ॥ वार्जवाजः इति वार्जे - वाजे । अवतः । वार्जिनः । नः । धनेषु । 21

TS 4.7.12.2

विप्राः । अमृताः । ऋत्ज्ञा इत्यृंत - ज्ञाः ॥ अस्य । मद्धः । पि्बत् । माद्यंद्धम् । तृप्ताः । यात् । पृथिभिरितिं पृथि - भिः । देवयानैरितिं देव - यानैः ॥ वाजः । पुरस्तांत् । उत । मद्भ्यतः । नः । वाजः । देवान् । ऋतुभिरित्यृतु - भिः । कृल्पयाति ॥ वाजंस्य । हि । प्रस्व इतिं प्र - स्वः । नन्नंमीति । विश्वाः । आज्ञाः । वाजंपितिरिति वाजं - पृतिः । भ्वेयम् ॥ पर्यः । पृथिव्याम् । पर्यः । ओषंधीषु । पर्यः । दिवि । अन्तरिक्षे । पर्यः । धाम् ॥

पर्यस्वतीः । प्रदिशः इति प्र - दिशः । सन्तु । मह्यम् ॥ समिति । मा । सृजामि । पर्यसा । घृतेनं । समिति । मा । सृजामि । अपः । 22

TS 4.7.12.3

ओषंधीभिरित्योषंधि - भिः ॥ सः । अहम् । वाजंम् । सनेयम् । अग्ने ॥ नक्तोषासां । समंनसेति स-मनसा । विरूपे इति वि-रूपे । धापयेते इति । शिशुंम् । एकंम् । समीची इति ॥ द्यावां । क्षामं । रुक्मः । अन्तः । वीति । भाति । देवाः । अग्निम् । धार्यन्त् । द्रविणोदा इति द्रविणः - दाः ॥ समुद्रः । असि । नभंस्वान् । आर्द्रदांनुरित्यार्द्र-दानुः । शुभूरिति शं-भूः । म्योभूरिति मयः-भूः । अभीति । मा । वाहि । स्वाहां । मारुतः । असि । मरुतांम् । गणः । शुभूरिति शं - भूः । म्योभूरिति मयः - भूः । अभीति । मा । वाहि । स्वाहां । अवस्यः । असि । दुर्वस्वान् । शुभूरिति शं - भूः । म्योभूरिति मयः - भूः । अभीति । मा । वाहि । स्वाहां । वाहि । स्वाहां । वाहि । स्वाहां । वाहि । स्वाहां ॥ 23

(धने - ष्वपो - दुवंस्वाञ्छभूंर्मयोभूर्भ मा -द्वे चं) (A12)

TS 4.7.13.1

अग्निम् । युन्जिम् । शवंसा । घृतेनं । दिव्यम् । सुप्णिमितिं सु - प्णम् । वर्यसा । बृहन्तैम् ॥ तेनं । व्यम् । पृतेम् । ब्रद्धस्यं । विष्टपैम् । सुवंः । रुहाणाः । अधीतिं । नाके । उत्तम इत्युंत् - तमे ॥ इमौ । ते । पृक्षौ । अजरौ । पृत्तित्रणः । याभ्यौम् । रक्षाः सि । अपृहश्सीत्यंप - हश्सिं । अग्ने ॥ ताभ्यौम् । पृतेम् । सुकृतामितिं सु - कृतौम् । उ । लोकम् । यत्रं । ऋषंयः । प्रथम्जा इतिं प्रथम - जाः । ये । पुराणाः ॥ चित् । असि । समुद्रयोनिरितिं समुद्र - योनिः । इन्दुंः । दक्षः । श्येनः । ऋतावेत्यृत - वा ॥ हिर्रण्यपक्ष् इति हिर्रण्य - पृक्षः । शुकुनः । भुरण्युः । महान् । सुधस्थ इतिं सुध - स्थे । ध्रुवः । 24

TS 4.7.13.2

एति । निषंत् इति नि - स्तः ॥ नमः । ते । अस्तु । मा । मा । हिश्सीः । विश्वंस्य । मूद्र्षन्न । अधीति । तिष्ट्रसि । श्रितः ॥ समुद्रे । ते । हृदंयम् । अन्तः । आयुः । द्यावांपृथिवी इति द्यावां - पृथिवी । भुवंनेषु । अपिते इति ॥ उद्गः । दृत्त । उद्धिमित्युंद - धिम् । भिन्त । दिवः । पूर्जन्यांत् । अन्तिरक्षात् । पृथिव्याः । ततः । नः । वृष्ट्यां । अवत् ॥ दिवः । मूद्धां । असि । पृथिव्याः । नाभिः । ऊर्क् । अपाम् । ओषंधीनाम् ॥ विश्वायुरितिं विश्व - आयुः । रार्म । सप्रथा इतिं स - प्रथाः । नमः । पृथे ॥ येनं । ऋषंयः । तपंसा । स्त्रम् । 25

TS 4.7.13.3

आसंत । इन्धांनाः । अग्निम् । सुवंः । आभरंन्त् इत्यां - भरंन्तः ॥ तस्मिन्न्ं । अहम् । नीतिं । दुधे । नाकें । अग्निम् । एतम् । यम् । आहुः । मनंवः । स्तीर्णबंर् हिष्मितिं स्तीर्ण - बर्, हिष्म् ॥ तम् । पत्नीभिः । अन्वितिं । गुच्छेम् । देवाः । पुत्रैः । भ्रातृभिरिति भ्रातृं - भिः । उत । वा । हिरंण्यैः ॥ नाकंम् । गृह्णानाः । सुकृतस्येतिं सु - कृतस्यं । लोके । तृतीयें । पृष्ठे । अधीतिं । रोचने । दिवः ॥ एतिं । वचः । मद्ध्यम् । अरुह्त् । भुर्ण्युः । अयम् । अग्निः । सत्यंतिरिति सत् - पतिः । चेकितानः ॥ पृष्ठे । पृथिव्याः । निर्हित् इति न - हितः । दिवंद्यतत् । अधस्पदिमत्येधः - पदम् । कृणुते । 26

TS 4.7.13.4

ये । पृत्नन्यवंः ॥ अयम् । अग्निः । वीरतंम् इतिं वीर - तुमः । वयोधा इतिं वयः - धाः । सहिस्रयः । दीप्यताम् । अप्रयुच्छिन्नित्यप्रं - युच्छन्न् ॥ विभ्राजमान् इतिं वि - भ्राजमानः । सिर्रिरस्यं । मद्ध्ये । उपं । प्रेतिं । यात् । दिव्यानिं । धामं ॥ सम् । प्रेतिं । च्यवद्भुम् । अन्वितिं । सम् । प्रेतिं । यात् । अग्ने । पृथः । देवयानानितिं देव - यानान्ं । कृणुद्भुम् ॥ अस्मिन्न् । सुधस्थ इतिं सुध - स्थे । अधीतिं । उत्तरिस्मिन्नित्युत्-तुरस्मिन्न् । विश्वे । देवाः ।

यर्जमानः । च । सीद्त ॥ येनं । सहस्रंम् । वर्हसि । येनं । अ्ग्ने । सुर्ववेदसमितिं सर्व -वेदसम् ॥ तेनं । इमम् । युरुम् । नुः । वृहु । देवयान् इतिं देव - यानंः । यः । 27

TS 4.7.13.5

उत्तम इत्युंत्-त्मः ॥ उदितिं । बुद्ध्यस्व । अग्ने । प्रतीतिं । जागृहि । एनम् । इष्टापूर्ते इतींष्टा - पूर्ते । सिमितिं । सृजेथाम् । अयम् । च ॥ पुनेः । कृण्वन्न् । त्वा । पितरंम् । युवांनम् । अन्वाताः सीदित्यंनु-आताः सीत् । त्वियं । तन्तुंम् । एतम् ॥ अयम् । ते । योनिः । ऋत्वियः । यतः । जातः । अरोचथाः ॥ तम् । जानन्न् । अग्ने । एतिं । रोह् । अथं । नः । वद्र्थ्य । रियम् ॥ 28

(ध्रुवः - सुत्रं - कृणुते - यः - सुप्तित्रिर्श्शच) (A13)

TS 4.7.14.1

ममं । अ्ग्ने । वर्चः । विह्वेष्वितिं वि - ह्वेषुं । अस्तु । वयम् । त्वा । इन्धांनाः । त्नुवंम् । पुषेम् ॥ मह्यंम् । नुमन्ताम् । प्रदिश् इति प्र - दिशः । चतंस्रः । त्वयां । अद्भ्यंक्षेणेत्यिधं - अक्षेण् । पृतंनाः । ज्येम् ॥ ममं । देवाः । विह्व इतिं वि - ह्वे । सुन्तु । सर्वे । इन्द्रांवन्तु इतीन्द्रं - वन्तः । मुरुतः । विष्णुः । अग्निः ॥ ममं । अन्तिरंक्षम् । उरु । गोपम् । अस्तु । मह्यंम् । वातः । पृवताम् । कामं । अस्मिन्न् ॥ मिर्यं । देवाः । द्रविणम् । एतिं । यजन्ताम् । मिर्यं । आशीरित्यां - शीः । अस्तु । मिर्यं । देवहूंतिरितिं देव - हूतिः ॥ दैव्यां । होतारा । विनिष्नत् । 29

TS 4.7.14.2

पूर्वे । अरिष्टाः । स्याम् । तुनुवां । सुवीरा इतिं सु - वीराःं ॥ मह्यम् । युजन्तु । ममं । यानिं । हुव्या । आकूंतिरित्या - कूतिः । सत्या । मनंसः । मे । अस्तु ॥ एनेः । मा । नीतिं । गाम् । कृतमत् । चन । अहम् । विश्वें । देवासः । अधीतिं । वोचत् । मे ॥ देवीः । षुडुर्वीरितिं षट् - उर्वीः । उरु । नः । कृणोत् । विश्वें । देवासः । इह । वीर्यद्भुम् ॥ मा । हास्मृहि । प्रजयेतिं प्र - जयां । मा । तनूभिः । मा । र्धाम् । द्विष्ते । सोम् । राजुन्न् ॥ अग्निः । मन्युम् । प्रतिनुदन्नितिं प्रति - नुदन्न् । पुरस्तांत् । 30

TS 4.7.14.3

अदंब्धः । गोपा इतिं गो - पाः । परीतिं । पाहि । नः । त्वम् ॥ प्रत्यञ्चः । युन्तु । निगुत् इतिं नि - गुतः । पुनः । ते । अमा । एषाम् । चित्तम् । प्रबुधेतिं प्र - बुधां । वीतिं । नेशत् ॥ धाता । धातृणाम् । भुवंनस्य । यः । पितः । देवम् । स्वितारम् । अभिमातिषाहमित्यंभिमाति - साहंम् ॥ इमम् । युन्त् । अश्विनां । उुभा । बृह्स्पितः । देवाः । पान्तु । यर्जमानम् । न्यर्थादितिं नि- अर्थात् ॥ उुरुव्यचा इत्युरु-व्यचाः । नः । महिषः । शर्मे । यश्सत् । अस्मिन् । हवं । पुरुहूत इतिं पुरु - हूतः । पुरुक्षु ॥ सः । नः । प्रजाय इतिं प्र - जायें । हुर्यक्षेतिं हरि - अश्व । मृहुय् । इन्द्रं । मा । 31

TS 4.7.14.4

नः । रािरिषः । मा । परेतिं । दाः ॥ ये । नः । सपत्नाः । अपेतिं । ते । भवन्तु । इन्द्रािग्निभ्यािमतींन्द्रािग्न-भ्याम् । अवेतिं । बाधामहे । तान् ॥ वस्त्रं । रुद्राः । आदित्याः । उपरिस्पृशिमत्येपिर - स्पृशंम् । मा । उग्रम् । चेत्तांरम् । अधिराजिमत्येषि - राजम् । अऋत्र ॥ अर्वाञ्चम् । इन्द्रम् । अमुतंः । ह्वामहे । यः । गोिजिदितिं गो - जित् । धनुजिदितिं धन - जित् । अश्विजिदित्यंश्व - जित् । यः ॥ इमम् । नः । युश्म् । विह्व इतिं वि - ह्वे । जुष्स्व । अस्य । कुर्मः । हरि्व इतिं हरि - वः । मेदिनैम् । त्वा ॥ 32

(वृनिषुन्त - पुरस्तान् - मा - त्रिचंत्वारिश्शच) (A14)

TS 4.7.15.1

अग्नेः । मन्वे । प्रथमस्यं । प्रचेतस् इति प्र - चेत्सः । यम् । पाञ्चंजन्यमिति पाञ्चं - जन्यम् । बहवंः । स्मिन्धत् इतिं सम् - इन्धते ॥ विश्वंस्याम् । विशि । प्रविविशिवाश्समितिं प्र - विविशिवाश्सम् । ईमहे । सः । नः । मुञ्जतु । अश्हंसः ॥ यस्यं । इदम् । प्राणदितिं प्र - अनत् । निमिषदितिं नि - मिषत् । यत् । एजंति । यस्यं । जातम् । जनमानम् । च । केवंलम् ॥ स्तौमिं । अग्निम् । नाथितः । जोह्वीमि । सः । नः । मुञ्जतु । अश्हंसः ॥ इन्द्रंस्य । मन्ये । प्रथमस्यं । प्रचेतस् इति प्र - चेत्सः । वृत्रघ्न इतिं वृत्र-घ्नः । स्तोमाः । उपेतिं । माम् । उपागुरित्युप - आगुः ॥ यः । दाशुषः । सुकृत् इतिं सु - कृतः । हवम् । उपेतिं । गन्तां । 33

TS 4.7.15.2

सः । नः । मुञ्चतु । अश्हंसः ॥ यः । स्प्रग्रांमिनितं सम् - ग्रामम् । नयंति । सिमितिं । वृशी । युधे । यः । पुष्टानिं । सश्सृजतीतिं सं-सृजतिं । त्रयाणिं ॥ स्तौिमं । इन्द्रम् । नाथितः । जोह्वीमि । सः । नः । मुञ्चतु । अश्हंसः ॥ मन्वे । वाम् । मित्रावरुणेतिं मित्रा - वरुणा । तस्यं । वित्तम् । सत्यौजसेति सत्यं - ओजसा । दश्हणा । यम् । जुदेथे इतिं ॥ या । राजांनम् । स्रथिमितिं स-रथम् । याथः । उग्रा । ता । नः । मुञ्चतम् । आगंसः ॥ यः । वाम् । रथः । ऋजुरंश्मिरित्यृजु - रिश्मः । सत्यध्मेतिं सत्य - धर्मा । मिथुं । चरंन्तम् । उप्यातीत्युंप - यातिं । दूषयत्रं ॥ स्तौिमं । 34

TS 4.7.15.3

मित्रावरुणेतिं मित्रा - वर्रुणा । नाथितः । जोह्वीमि । तौ । नः । मुञ्चतम् । आगंसः ॥ वायोः । स्वितः । विद्धानि । मन्महे । यौ । आत्मन्विद्धान्मन्न - वत् । बिभृतः । यौ । च । रक्षंतः ॥ यौ । विश्वंस्य । परिभू इतिं परि - भूः । बुभूवतुः । तौ । नः । मुञ्चतम् । आगंसः ॥ उपेतिं । श्रेष्ठाः । नः । आशिष् इत्यौ - शिषंः । देवयोः । धर्में । अस्थिरुन्न

॥ स्तौमिं । वायुम् । सुवितारंम् । नाथितः । जोह्वीमि । तौ । नः । मुञ्चतम् । आगंसः ॥ रुथीतंमावितिं रुथि - तुमौ । रुथीनाम् । अह्वे । ऊतये । शुभं । गमिष्ठौ । सुयमंभिरितिं सु - यमंभिः । अश्वैः ॥ ययोः । 35

TS 4.7.15.4

वाम् । देवो । देवेषुं । अनिंशितिमत्यिनिं-शितम् । ओजंः । तौ । नः । मुञ्चतम् । आगंसः ॥ यत् । अयांतम् । वृहतुम् । सूर्यायाः । त्रिच्क्रेणेतिं त्रि - च्क्रेणं । सक्षदिमितिं सम् - सदम् । इच्छमांनौ ॥ स्तौिमं । देवौ । अश्विनौं । नाश्वितः । जोह्वीिम् । तौ । नः । मुञ्चतम् । आगंसः ॥ मुरुतांम् । मुन्वे । अधीितं । नः । ब्रुवन्तु । प्रेतिं । इमाम् । वाचैम् । विश्वीम् । अवन्तु । विश्वे ॥ आशून् । हुवे । सुयमानितिं सु - यमान् । ऊतये । ते । नः । मुञ्चन्तु । एनंसः ॥ तिग्मम् । आयुंधम् । वीिड्तम् । सहंस्वत् । दिव्यम् । शर्दः । 36

TS 4.7.15.5

पृतंनासु । जिष्णु ॥ स्तौमिं । देवान् । मुरुतंः । नाथितः । जोह्वीमि । ते । नः । मुञ्चन्तु । एनंसः ॥ देवानांम् । मन्वे । अधीतिं । नः । ब्रुवन्तु । प्रेतिं । इमाम् । वाचम् । विश्वांम् । अवन्तु । विश्वें ॥ आशून् । हुवे । सुयमानितिं सु - यमान् । ऊत्यें । ते । नः । मुञ्चन्तु । एनंसः ॥ यत् । इदम् । मा । अभिशोचतीत्यंभि-शोचंति । पौरुषयेण । दैर्व्यंन ॥ स्तौमिं । विश्वान् । देवान् । नाथितः । जोह्वीमि । ते । नः । मुञ्चन्तु । एनंसः ॥ अन्वितिं । नः । अद्य । अर्जुमतिरियर्नु - मृतिः । अन्वितिं । 37

TS 4.7.15.6

इत् । अनुमृत् इत्यंनु - मृते । त्वम् । वैश्वानुरः । नः । ऊत्या । पृष्टः । दिवि ॥ ये इतिं । अप्रंथेताम् । अमितेभिः । ओजोभिरित्योजः - भिः । ये इतिं । प्रतिष्ठे इतिं प्रति - स्थे । अभवताम् । वसूनाम् ॥ स्तौमिं । द्यावांपृथिवी इति द्यावां - पृथिवी । नाथितः । जोह्वीिम्

। ते इतिं । नः । मुञ्चतम् । अश्हेंसः ॥ उर्वी इतिं । रोद्सी इतिं । वरिंवः । कृणोत्तम् । क्षेत्रंस्य । पत्नी इतिं । अधीतिं । नः । ब्रूयातम् ॥ स्तौमिं । द्यावांपृथिवी इति द्यावां - पृथिवी । नाथितः । जोह्वीमि । ते इतिं । नः । मुञ्चतम् । अश्हेंसः ॥ यत् । ते । वयम् । पुरुषत्रेतिं पुरुष-त्रा । यविष्ठ । अविद्वाश्सः । चकृम । कत् । चन । 38

TS 4.7.15.7

आगंः ॥ कृधि । स्वितिं । अस्मान् । अदितेः । अनांगाः । वीतिं । एनाःसि । शिश्रथः । विष्वंक् । अग्ने ॥ यथां । हु । तत् । वस्वः । गौर्यंम् । चित् । पदि । सिताम् । अमुंञ्चत । यज्जाः ॥ एवा । त्वम् । अस्मत् । प्रेतिं । मुञ्च । वीतिं । अःहंः । प्रेतिं । अतारि । अग्ने । प्रत्रामितिं प्र - तराम् । नः । आयुः ॥(अग्नेमेन्वे - यस्येद- मिन्द्रंस्य - यः सं ग्रामिनन्द्रः - स नो मुञ्चत्वः हंसः । मन्वे वान्ता नो मुञ्चत्मागंसः । यो वां - वायो- रुपं - र्थीतंमौ - यद्यांत-मृथिनौ - तौ नो मुञ्चत्मागंसः । मुरुतांन्- तिग्मं - मुरुतां - देवानां - यदिदं विश्वान् - ते नो मुञ्चत्वनंसः । अन्नं न - उर्वी - द्यावांपृथिवी - ते नो मुञ्चत्मःहंसो यत्तै । चतुरः हंसः षाडागंसश्चतुरेनंसो द्विरःहंसः । 39

(गन्तां - दूषयुन्थ् स्तौमि - ययोः - शर्द्धोऽ - नुंमित्रत्तुं - चन - चतुंस्त्रिःशच् (A15)

praSna korvai with starting padams of 1 to 15 anuvAkams :- अग्नांविष्णू - ज्यैष्ठय - राञ्चो - र्क्चा - ऽरमां चा - ग्निश्चा- ऽर्रु - श्चेद्ध्मश्चा -ऽग्निश्चं घुर्मा - गर्मा - श्चैकां च - वाजों नो - अग्निं युंनिज्मे - ममांऽग्ने - अग्नेर्मन्वे - पञ्चंदरा ।

korvai with starting padams of1, 11, 21 series of pa jcAtis:- (अग्नांविष्णू - अग्निश्च - वाजों नों - अदंब्धों गोपा - नवंत्रिश्शत्)

first and last padam of seventh praSnam of kANDam 4:- (अग्नांविष्णू - प्रत्रान्न आर्युः)

॥ हिर्रः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः समाप्तः ॥ ॥ इति चतुर्थं काण्डं ॥

4.7.1 appendix

4.7.15.5 - अर्नुनोऽद्यार्नुमिति >1, रिन्वदेनुमते त्वं >2 अर्नु नोऽद्याऽनुमितिर्युज्ञं देवेषुं मन्यतां । अग्निश्चं हव्यवाहंनो भवतां दाशुषे मर्यः ॥

अन्विदंतुमते त्वं मन्यांसै शञ्चंनः कृधि । ऋत्वे दक्षांय नो हिनु प्रण आयूर्शिष तारिषः ॥ (appearing in TS 3.3.11.3 अन्द् 3.3.11.4)

4.7.15.6 -वैश्वान्रों नं ऊत्या > 3, पृष्टो दिवि > 4 वैश्वान्रों नं ऊत्या ऽऽ प्र यांतु परावतः । अग्निरुक्थेन वाहंसा ॥

पृष्टो दिवि पृष्टो अग्निः पृंथिव्यां पृष्टो विश्वा ओषंधीरा विवेश । वैश्वानुरः सहंसा पृष्टो अग्निः सनो दिवा स रिषः पांतु नक्तंं ॥ (appearing in TS 1.5.11.1 अन्द् 1.5.11.2)